

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., Izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Kristus je vstal.

Kristus je vstal! In ko je solnce vzhajalo, prišle so žene h grobu. In ko so se ozrle tje, videle so kamen odvaljen od groba in ko so v grob prišle, ni so našle trupla Gospoda Jezusa.

Kristusa iščemo in ni ga. Ljudje bi se morali ljubiti med seboj, a se morijo. Države bi morale druga drugo podpirati, a se vojskujejo. Cel svet je narobe. Vse dviga orožje proti orožju, drug drugega sovraži in mu streže po življenju. Smrt ima strašno žetev. Matere in očetje jokajo za svojimi sinovi, žene za svojimi možmi, otroci za svojimi očetmi, Kri in solze tečejo v potokih. Kje je Kristus in njegovi nauki?

Na bojiščih smrt, na domovih trpljenje. In trpljenje doma ostalih skušajo premnogi izrabiti v svojo korist in nasiti svojo lastno sebičnost. Goljufija in oderuštvo sta pognala velikanske cvete. Pravičnost in ljubezen do bližnjega sta preganjani in osovraženi. Žene bledijo od gladi, dečica hira od pomanjkanja, starčki in starke padajo oslabele na tla. Bede te strašno veliko med nami, a usmiljenja bore malo. In kakor hijene, kadar vidijo mrtva trupla na bojnih poljanah, prihajajo med to bedo oderuške prikazni, da se izpijejo zadnjo kapljico krvi iz stark, žen in otrok. Kje je Kristus in njegovi nauki?

Kristus je vstal! Ta kliče bo odmeval te dni zopet slovesno po naših cerkvah. Smrt in življenje sta se borila v prečudni borbi. In ko je Kristus na gori Kalvariji z nagnjeno glavo izdihnil svojo dušo, je smrt bila prepričana, da je zmagala. Toda njeno zmaganje je bilo kratko. Gospod življenja jo je premagal, strl njene okove in vstal iz lastne moči.

Kristusa iščemo in ga ni. Njegovih naukov iščemo in jih ni. Tudi učenci Gospodovi so žalovali, ko je Kristus ležal v grobu. Toda njihova žalost se je spremenila v veselje. Tudi naša žalost se bo spremenila v veselje. Kristus bo prišel zopet med nas in z njim njegovi nauki. Naš cesar in cesarica in njih državniki se resno in neprestano trudijo za mir. Sv. Oče v Rimu kliče dan za dnevom vsem naro-

dom, naj pustijo krvoprelivanje in naj se zopet zavedajo, da so vsi bratje enega Očeta. Sodišča so na delu, da zatirajo izkoriščevalce in izsesavalce, ki hočejo sedanje razmere porabiti za svojo lakomnost.

Zato pa, dobro in vrlo ljudstvo, ne obupaj! Dolgo ne bo več trajalo. Naš ljudomil cesar vidi tvoje trpljenje in se trudi, da ti ga okrajša. Vzdržimo, dokler se mu ne posreči njegovo prizadevanje. Kristus je vstal in bo prišel med nas. Njegovi nauki bodo zopet zavladali med nami. Mir bo prišel in z njim ljubezen, usmiljenje in pravica.

Oč mrtvih vstali Kristus! Čuj naša vzdihovanja in usliši naše prošnje! Vrni se zopet k nam in zavladaj med nami!

Mir z Rusijo.

Zavezniki Rusije se bojijo, da bi mogoče, ki se odločujejo usodo Rusije, sklenili z osrednjimi državami mir. Za to razširjajo po Rusiji vest, da smo mi in Nemčija proti sedanji ruski vladi ter da tultamo, kako bi zopet odstavljenega carja spravili na prestol in do njegovih pravic. Seveda je ta vest spodobna, proti nam nahujskati rusko ljudstvo, ki se boji, da bi zopet prišlo pod suženjski jarem carjev in njegovega uradništva. Zaragadelj je bilo potrebno, da zastopniki naših držav vstanejo, zavrnejo hudobno vest ter povedo ruskemu ljudstvu, da mu privoščimo ustavno svobodo in da si želimo z njim mir. In tako se je tudi zgodilo.

Naš zunanji minister grof Černin je dal te dni razglasiti: Če bo izprememba na Ruskem tamošnjemu trpinčenemu prebivalstvu prinesla spoznanje, da je nadaljevanje vojske zločin in da lahko vsak dan — Rusi in četverosporazum — sklenejo časten mir z osrednjima državama, potem bo ta grozna morija ljudi kmalu končana. Nas ni mogoče uničiti, pa tudi mi ne bomo nikogar uničiti. Naše fronte stoje bolj trdno kakor le kdaj, naš gospodarski položaj je zagotovljen. Mi se moremo in se bomo prebili. Požrtvovalnost brez primere in sila, s katero narodi monar-

hije prenašajo pomanjkanje, jima jamčita za končni uspeh. Največja zasluga ne gre „višjim tisočem“, ampak srednjemu stanu in v prvi vrsti širokim, od usode razdeljenim množicam. Klobuk dolji pred milijoni, ki v strelskih jarkih in doma prenašajo delo in vsakdanje pomanjkanje brez mrmranja. Klobuk dolji pred njihovo veličino in silo. Pride dan, ko bodo narodi monarhije dobili plačilo za svoje junaštvo.

Naš predlog, da naj se skliče mirovna konferenca vseh vojskujočih držav, se vedno vzdržujemo. To je edina pot, da pridemo do splošnega konca. Za tiste, ki hočejo vojno nadaljevati, se ne izpremeni prav nič, če se snide konferenca. Boj se lahko nadaljuje med zborovanjem. Stotine vprašanj, ki jih je rodila vojska in ki tvorijo nerazrušljivo celoto, je mogoče rešiti samo pri mirovni konferenci. Mi imamo v svojih rokah obširna sovražnikova ozemlja, sovražnik pa naša. Na morju se sovražnik bori proti nam s tem, da nas je obkolil, a mi proti njemu s podmorskimi čolni. Vse mednarodne pogodbe so raztrgane; posameznih vprašanj ni mogoče ločeno rešiti. Kdor hoče mir, mora tudi govoriti in razpravljati o miru.

Naši vojnici cilji so vsemu svetu znani. Javno sem izjavil, da vidimo le vsiljeno obrambno vojsko, ki hoče monarhiji dati zavarovan, prost in nemoten razvoj. Jamstvo za obstoj in možnost svojega obstanka moramo dobiti. Kakor hitro se sovražniki odpovedo svojim neizpolnjivim željam o našem uničenju in kakor hitro bodo pripravljeni razpravljati o miru, ki bo časten zanje in za nas, ni več nobene ovire za pogajanja.

Grof Černinove besede, ki so mirne, trezne in na nobeno stran žaljive, so govorne avstrijskim narodom iz duše. Mi smo vsak dan za časten mir! Tudi v nepristranskih državah so naredila Černinova izvajanja zelo dober utis. Upajmo, da izve za nje tudi rusko ljudstvo in jih uvažuje.

Tudi voditelj nemške zunanje politike, državni kancelar Bethmann-Hollweg, se je oglasil ter pred

LISTER

Vojni spomini.

(Januš Golec.)

(Dalje.)

Zahvaljen Bog, ki je celo Galicijo tako bogato oblagodari s tem, danes pri nas že tako pogošaranim sadom. Po Galiciji so bila v pričetku vojne nepregledna polja samega krompirja. Nikakor niso porabili vsega pridelka za hrano, ampak največ v pridelovanje špirta.

Skoro vsaka gališka vas ima mogočno tovarno za špirit, ali bolje: ogromno žganjarno. Po teh krajih uživajo ljudje žgano pijačo kot pri nas vino ali pivem. Krompirja in žganja vseh vrst smo imeli v prvem vojnem letu dovolj, zastoj ali po prav neznatno nizki ceni.

Moj zglede, kako si s peko krompirja prepoditi dolg čas negotovega čakanja, je začelo posnemati vojaštvo celega polka. V najkrajšem času je plapolalo po našem taborišču vse polno ognjev, vse je kuhalo in peklo.

Skromno zadovoljne volje smo uživali ta božji dar, ko pridrvi v divjih skokih na konju prav v sredino med nas gospod general. O ti šiba božja rdečehlačasta, kako je rohnel, je vpil nad našim polkovnikom, kako vendar more dovoliti toliko ognjev, iz katerih se valijo celi oblaki dima samim Rusom, ki so v bližini, ravno pod nos.

Si lahko mislite, da naš oberst ni povezal ge-

neralskih trdih, dobrih naukov v vrečo pozabnosti in odpuščenja, ampak je potipal s predstojniško besedo mene, izvor in prvi vzrok ognjev, dima in generalskega krega.

Morali smo na povelje pogasiti vse ognje, razbrskati na pol pečeni krompir in razjarjeni polkovnik nas je še ogradel s plotom prepovedi: Nikdo se ne sme niti ganiti z mesta! Prisiljeni smo zopet zabudali v sinje nebo in čisti zrak, v resni nevolji in tihih kletvicah nad predstojniško neopravičeno strogostjo.

Kmalu popoldne so pozvali polkovnika in še nekaj štabnih častnikov k diviziji na posvet. Komaj so izginili gospodje moči in zapovedi iz našega vida, že smo tudi mi podrli planke prepovedi o kadečem se ognju, pečenem krompirju in pribitem, mirnem čepenju na zemlji. Gospodov ni bilo zelo dolgo nazaj.

Jaz sem iztaknil v bližini za turškim gričem seljaško selo. Zajezdil sem konja in krenil v vas, da bi se nekoliko razgledal in ušel toči prepovedanih ognjev in bramborov.

V selu je taborilo na stotine vojaštva. Razočaran sem bil v nadi, da dobim tukaj kaj boljšega za pod zob nego je krompirjeva pečenka. Tako brez vsakega plena tudi nisem maral nazaj k tovarišem; kupil sem od žida v zamazanem kaftanu tri gosi. In res, na pol zastoj sem se pobogal z možem; plačal sem za vsako gosjo glavo po tri krone.

Prosil sem še žida, da bi se izpustil živalmi kri, ker z živo gagajočimi gosmi je ne bi bil rad odjezdil. Pri tej prošnji se je mož postavil po robu in mi prisegel, da še ni nikdar končal kake živali. Ob-

računati sem moral pač sam na kratko z gosjim življenjem. Dragonec mi je posodil sabljo in troje dolgokljunih glav je ostalo na židovskem dvorišču. A brezglave gosi sem pa pritrtil spredaj na sedlo in jezdil tik ob cesti v naš tabor za gričem.

Ostavlil sem zadnje vaše bajte; pa pripelje nasproti gališki kmet visoko naložen voz slame. Ne vem, zakaj sem postal s konjem in gledal za to slamo in kmetom. Mož prievili z vozom korakoma do prvih poslopij v vasi. Tukaj je stopal ob cesti gor in dol priprost pešec z nasajenim bajnetom. Cesarski mož ustavi voznika z brezbriznim vprašanjem:

„Kaj pa vozite, oče?“

Še danes mi zveni seljakov odgovor v ušesih; rekel je:

„Slamo, prošu, pana.“ (Slamo, prosim, gospod!)

Mustačasli bajnetar je skomignil neverjetno z ramo, pridržal kmeta in začel z vso močjo štokati z na puško nasajenim bajnetom po naloženi slami.

Menil sem že, da si je vojak prismodil v vojni pamet, ko je nekaj človeško bolešno kriknilo tu pod slamo; vojak je prebledel groze ter potegnil izpod slame — sveže okrvavljeni bajnet!

Kot listja in trave se je trenutno nabralo vojaštva krog voza. Kmet je obstal na mestu kot zasajen v zemljo.

Izpod slame pa je še vedno hripavo grgalo; kri je začela curkoma kapljati iz voza na cesto. In razmetali so slamo.

Na sredini je ležalo krčevito nagubanega obraza, zevajoče rane ob rebrah, v zadnjih utripih truplo mladega, ruskega častnika. Bil je to prvi sovra-